

Narkotikaspor i avloppsvatten

Resultat 2022

Bakgrund

- Samhällsråd T* tog beslut under hösten 2020 att det skulle ske en kraftsamling för Örebro läns narkotikaförebyggande arbete.
- Länsstyrelsen fick uppdraget att samordna mätningar av narkotikaspår i avloppsvatten i samverkan med länets kommuner.
- Syfte att kartlägga användning av narkotikapreparat på befolkningsnivå i Örebro län.
- En intressant pusselbit i en lägesbild för länet och de enskilda kommunerna - varje mätning är en ögonblicksbild
- Långsiktighet viktigt – följa trender
- Samtliga kommuner deltar förutom Askersunds kommun

* Samhällsråd T är ett regionalt råd för samverkan inom alkohol, narkotika, doping, tobak och spel (ANDTS) samt trygghets- och brottsförebyggande frågor i Örebro län. Rådet består av landshövding, polisområdeschef, regiondirektör, representant för Örebro universitet samt två representanter för länets tolv kommuner.

Tillvägagångssätt

- Inkommande avloppsvatten till avloppsreningsverk (ARV)
- Prov tas vid centrala ARV
- Fyra gånger per år (vår/höst, 24h-prov – ett vardagsdygn + ett helgdygn)
- Fokus: total halt (mg) per 1000 inv. & 24 h
- De baseras på mätningar av halten preparat och dess metaboliter, det vill säga nedbrytningsprodukter från ämnen som utsöndras i urin
- Jämförelse mellan kommuner och tre referenskommuner
- Analyseras av RISE, Stockholm (ett oberoende statligt forskningsinstitut)

För- och nackdelar

Fördelar

- Populationsnivå (anonymt, inget behov av tillstånd från individ)
- Objektivt (ingen bias från intervjusituationer eller urvalskriterier)
- Transparent (det som finns kommer vi mäta)

Nackdelar

- Ingen information om ålder/kön/"sociala metadata"
- Standardisering för provtagning saknas
- Logistik, frysta prover (substanserna bryts ned)

Substanser

- Amfetamin
- Metaamfetamin
- MDMA, (ecstasy)
- Cannabis
- Kokain
- Tramadol
- ODM – Tramadol
- Ketamin – (t ex narkosmedel)
- Kotinin - nikotin

Exempel på hur resultatet kan användas

Lägesbild

- Kunskap om total droganvändning i en population
- Förändringar i konsumtionsmönster över tid – Rutinmässig användning = Följa trender
- Utvärdering av åtgärder för drogprevention
- Komplement till andra metoder, studier, lägesbilder o s v

Riktade användningsområden:

- Övervakning: restauranger, skolor, idrottsanläggningar, arbetsplatser
- Skilja på bruk och föreskrivet
- Hotspots, t.ex. festivaler (lämpliga för att identifiera “emerging drugs”, internetdroger)

Slutsatser – Lekebergs kommun

- Narkotika finns i avloppsvattnet
- Cannabis är vanligast förekommande
- Vissa preparat är föreskrivna läkemedelspreparat (amfetamin, tramadol)
- Resultaten bör användas tillsammans med andra verktyg som t ex enkäter, info från polis, primärvård - samverkansperspektiv
- Tänk på att vid jämförelse mellan olika kommuners resultat ska hänsyn också tas till att ledningssystemen kan vara olika uppbyggt
- Jämförelse med referensstäder som ett mått på mycket eller lite
- Jämför över tid med den egna kommunen
- Tidigt och dagligt bruk av cigaretter har ett samband med senare cannabisanvändning

Exempel på förebyggande insatser 2022

- Systematiskt arbete kring ANDTS-frågor i kommunen
  - ANDTS-politiskt program
  - Handlingsplan, kommunövergripande
  - Styrgrupp, förvaltningschefer
  - Arbetsgrupp, representation från alla förvaltningar
- Kompetenshöjning - Cannabis på schemat
- Information/hemsida - Drogförebyggande insatser
- Föräldrabrev

[Drogförebyggande insatser - Lekebergs kommun](#)

Dröglörebýggjandi málseti - Læknabergs kommun

Alkohol

Narkotika

Dopning

Tobak

Spel om pengar

